

dr. Naško Križnar

POLETNA ŠOLA VIZUALNEGA 1999

Letos je potekala od 12. do 19. septembra v Novi Gorici že tretja Poletna šola vizualnega. Udeležilo se je 12 slušateljev iz Slovenije, Italije in Srbije. Delavnice so vodili: Allison Jablonko, Nadja Valentinčič in Naško Križnar.

Prva šola leta 1997 je bila posvečena teoriji vizualnih medijev ter njihovih aplikacij v znanosti in umetnosti. Druga šola leta 1998 je bila po želji slušateljev usmerjena v prakso video snemanja in vizualnih raziskav, prav tako tudi letošnja.

Vse tri poletne šole je pripravil avdiovizualni laboratorij ZRC SAZU v organizaciji Območnega sklada za ljubiteljske dejavnosti (nekdanji ZKO) Nova Gorica.

Poletne šole vizualnega v Novi Gorici so posebna oblika zunajšolskega usposabljanja o sodobnih metodah snemanja avdiovizualnega gradiva, njegove analize in montaže. Namenjene so dijakom, študentom, kulturnikom, mentorjem in raziskovalcem, ki bi pri svojem delu želeli uporabljati video kamero oziroma vizualno gradivo, ki bi ga sami izdelali.

Ideja šole temelji na predpostavki, da je lahko večšina neumetniškega filma in videa, kot se uporablja v znanosti, osnova za vsestransko uporabo vizualnih informacij na različnih področjih izobraževalne, kulturne in raziskovalne dejavnosti. Te veščine si ni mogoče pridobiti na nobeni znani šoli na srednji, višji ali visoki izobraževalni ravni v Sloveniji.

Foto: Vesna Moličnik

Allison Jablonko je predstavila osnovni pristop k vizualni raziskavi, ki temelji na predpostavki Johna Colliera, da je slika vprašanje, ne odgovor. Zato so morali slušatelji svoje video posnetke opredeliti in analizirati kot zavestno pozicioniranje raziskovalca (snemalca) v razmerju do stvarnosti. Tako se izognemo poljudnostim v produkciji vizualne dokumentacije oziroma mišljenju, da kamera preprosto posname dogajanje, raziskovalec pa nato dobi iz posnetkov podatke. Letos so slušatelji v njeni delavnici izdelali demonstracijski video film, ki prikazuje različne načine vizualnega pristopa k okolju, v katerem smo delovali.

Nadja Valentinčič je izbrala za temo svoje vizualne produkcije, v katero je popeljala tudi slušatelje poletne šole, temo vrtnice kot

Udeleženci MPD Jožefov hrib 99.
(Fototeka MNZC, foto: Dan Podjed)

terenskemu delu in intervjujem z informatorji.

Ugotovili so, da ne moremo govoriti o enotni podobi krajevne skupnosti, saj je območje zelo raznoliko. Enovitost lahko ugotavljamo le po posameznih naseljih. Jožefov hrib je zaključena enota s specifičnim načinom življenja, kjer živi oziroma je živel višji srednji sloj. V Selcah se je v petdesetih letih formiral delavski sloj, prav tako tudi v Podgorju.

Raziskovali so tudi romanja in s temi povezane običaje, saj se je k cerkvi sv. Jožefa veliko romalo. Najbolj množično romanje je bilo 19. marca, na dan sv. Jožefa, nato za 1. maj in drugo ali tretjo nedeljo po veliki noči.

Urnik terenskega dela in raziskovanja je bil pri vseh skupinah dokaj natrpan, tako da so bili udeleženci ob večerih pošteno utrujeni. "Delo na terenu je bilo zelo naporno, a muke so se izplačale, saj smo veliko ugotovili. Seznanila sem se z novimi pojmi in odprl se mi je nov svet," je povedala srednješolka Mojca. Seveda pa je dijakom in študentom ostalo dovolj moči za večerne zabave.

Pestra je bila tudi "izvenšolska" ponudba. Na celjskem gradu so si ogledali predstavo Sen kresne noči v izvedbi Slovenskega ljudskega gledališča Celje, obiskali so Muzej novejšje zgodovine in Pokrajinski muzej, kjer je bila na ogled razstava o Celjskih grofih.

Udeleženci delavnice so bivali v sodobno opremljenih prostorih Doma sv. Jožefa. Kvalitetni delovni prostori in kontemplativno okolje so omogočili optimalne pogoje za uspešno delo. Tudi zato je bila delovna vnema še toliko večja.

Muzejske poletne delavnice veliko prispevajo k vedenju o Celju. "Delavnice po delih raziskujejo mesto. Tako vsako leto vemo več o novejši zgodovini Celja in o načinu življenja v njem. Naš cilj je raziskati celotno območje in dobiti celovito podobo mesta," je povedala Tanja Rozenberger Šega. Tako se bo tradicija delavnice nadaljevala tudi naslednje poletje.

Foto: Vesna Moličnik

simbola Nove Gorice. Pri tem so se seznanili z vsemi fazami izdelave dokumentarnega video filma, od zasnove do scenarija, snemalnega načrta, snemanja in montaže gradiva. V ospredju je bilo zlasti snemanje intervjujev z izbranimi informatorji in učenje o vlogi raziskovalca ter snemalca pri tem. Zaradi pomanjkanja časa film ni bil dokončan, kot je bilo zamišljeno, končane so bile naslednje faze izdelave: zasnova, organizacija snemanja, snemanje, montažni načrt, montaža intervjujev ter drugega gradiva.

Vesna Moličnik je v večernem predavanju opisala svoje poglede na sodobno produkcijo interaktivnih medijev, ki jih je spoznavala s sodelovanjem v žiriji Europrix na natečaju za študentske CD-rome v Salzburgu. Digitalizirani virtualni prostori so polni podob, ki sestavljajo svojevrstno kulturo, vredno posebne raziskave. Pri tem gre predvsem za nove načine uporabe slikovnega gradiva, ki ga bomo morali še naprej izdelovati standardno, torej z video kamero. Naško Križnar je predstavil metodologijo vizualnih raziskav, uvod v delo z video kamero, kinematografska izrazna sredstva in avtomatsko video montažo. S slušatelji je izvedel tudi tako imenovani »imagework«, kar bi lahko v slovenščino prevedli kot »slikovanje«.

Gre za izvajanje notranjih človekovih podob kot odgovor na različna vprašanja, ki si jih pred tem zastavimo. Pokaže se, da sta naš predstavi svet in tudi mišljenje povezana s podobami. In če naredimo še korak naprej: ali ni tudi naša vizualna produkcija samo odgovor na naše notranje podobe ali vsaj v skladu z njimi?

Delo letošnje šole je bilo izredno intenzivno. Vsak dan so potekale tri triurne seanse, ki so se jih udeleževali vsi slušatelji. Posebno intenzivna je bila druga polovica, ko so slušatelji zaključevali snemanje in montiranje video filmov. Zato je bil eden od dopolnilnih predlogov za naslednje leto podaljšanje šole, da bi lahko delovni procesi potekali mirneje.

Tudi sicer se je pojavilo nekaj dilem, ki bi jih lahko združili v vprašanja:

Naj bo v poletni šoli poudarek na procesu ali rezultatih?

V poglavje video montaže je doslej spadal tudi dokončan video film. To pa je v tako kratkem času izredno težavno uresničiti, zlasti če se vodja delavnice odloči za zahtevnejši projekt. Zahteva za dokončanje projekta postane psihični pritisk, ki slušateljem preprečuje, da bi se zbrano posvetili montaži.

Naj v program poletne šole vključimo tudi učenje interaktivnih medijev?

Razprava po predavanju Vesne Moličnik je pokazala, da so interaktivni mediji kot pripomoček pri raziskavi in prezentaciji vsekakor izziv tudi za vizualne raziskovalce. Zato bi moral vsak poznati teorijo, strategijo in prakso interaktivnih medijev. Kakorkoli

Foto: Vesna Moličnik

se bomo odločili, video snemanje, njegove strategije in praksa bodo ostali osnova tudi za nadaljnjo uporabo v interaktivnih medijih.

Kako naj se povečuje internacionalizacija poletne šole?

Letos je kot vodja delavnice že drugič sodelovala Allison Jablonko iz ZDA. V prihodnje naj bi izmenično sodelovali tudi predavatelji – vodje delavnic iz drugih držav. Ti naj bi s seboj pripeljali tudi nekaj svojih slušateljev. Doslej so se poletne šole, razen Slovencev, udeleževali le slušatelji iz sosednjih držav, večinoma zamejski Slovenci. Vsekakor ostaja število vodij delavnic in slušateljev omejeno zaradi določenega trajanja šole in zaradi tega, ker imamo na voljo samo eno montažno enoto.

Poletna šola se je v Novi Gorici udomačila tudi na upravni ravni. Slušatelje in predavatelje je sprejel župan ter imel z njimi ploden pogovor. Pokazalo se je, da lahko vizualne raziskave v Novi Gorici pomagajo odgovoriti na nekatera vprašanja o prihodnjem razvoju mesta, vizualno gradivo, ki pri tem nastane, pa je pomemben arhivski dokument. In res, v tednu dni so slušatelji posneli več kot 15 ur gradiva o dogajanju v mestu, na podlagi katerega so bili med trajanjem poletne šole izdelani trije video filmi:

Visual Notes (delavnica Allison Jablonko), beta, 16 min. 51 sek.

Vrtnica je ena lepa roža (delavnica Nadje Valentinčič), beta, 12 min. 58 sek.

Vizualne impresije (delavnica Nadje Valentinčič), beta, 6 min. 11 sek.

